

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)

1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 8 Ιανουαρίου 2017 με την εξής σύνθεση: Ειρήνη Αψοκάρδου Πρόεδρος, Χρυσάνθη Ζαράρη-Εισηγήτρια και Ιωάννα Θεμελή, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 30.11.2017 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης ΑΕΠΠ 317/06.12.2017, Ειδ. Αριθ. Κατ. Ι /54/06.12.2017, της εταιρείας με την επωνυμία «.....» και με διακριτικό τίτλο «.....» που εδρεύει στην ....., οδός ....., νομίμως εκπροσωπούμενης.

Κατά της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου/Περιφερειακή Ενότητα Δωδεκανήσου, νομίμως εκπροσωπούμενης.

Με την Προδικαστική Προσφυγή η αιτούσα επιδιώκει την ακύρωση της με αρ. 627/15.11.2017 Απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (ΑΔΑ: 68ΩΛ7ΛΞ-ΒΞΛ) με την οποία απορρίφθηκε η προσφορά της για την 2^η Ομάδα δρομολογίων (ΚΩΣ), στο πλαίσιο του Ηλεκτρονικού Ανοικτού Διεθνούς Διαγωνισμού για την «*Ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών χωρικής αρμοδιότητας ΠΕ Δωδ/σου για τα σχολικά έτη 2017-2018- 2019*».

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Χρυσάνθη Γ. Ζαράρη.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό εξέταση προσφυγής έχει καταβληθεί e-παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017, ύψους 1.994,2100 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 176604583958 0129 0049, ισόποσο αποδεικτικό ηλεκτρονικής πληρωμής της EUROBANK της 29.11.2017, εκτύπωση από τη σελίδα της ΓΓΠΣ όπου αναγράφεται ότι το ως άνω παράβολο υπό τον αντίστοιχο κωδικό φέρει την ένδειξη «δεσμευμένο» και βεβαίωση της αρμόδιας υπαλλήλου της

Αριθμός απόφασης: 59/2018

ΑΕΠΠ περί ελέγχου και δέσμευσης από την Υπηρεσία του ως άνω παραβόλου).

2.Επειδή με την με αρ. 6362/21.08.2017 Απόφαση του Περιφερειάρχη Ν. Αιγαίου προκηρύχθηκε ανοικτός Διεθνής ηλεκτρονικός διαγωνισμός για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Δωδ/σου από τον τόπο κατοικίας τους στη σχολική τους μονάδα και αντίστροφα, για όλες τις ημέρες λειτουργίας των σχολείων από 11-09-2017 μέχρι 31-8-2019 (για τα σχολικά έτη 2017-2018-2019), με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει της τιμής (χαμηλότερη τιμή) προϋπολογισμού 1.478.722,22 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. (24% για Ρόδο-Κάρπαθο και 17% για τα υπόλοιπα νησιά) (CPV 60130000-8 Υπηρεσίες Ειδικών Οδικών Μεταφορών Επιβατών) με δικαίωμα προαίρεσης ποσοστού 20% επί συνόλου όλων των τμημάτων του διαγωνισμού και διάρκεια έως τη λήξη των σχολικών ετών 2017-2018 και 2018-2019). Ειδικότερα οι διαγωνιζόμενοι είχαν το δικαίωμα υποβολής προσφοράς για μία ή για περισσότερες από τις 5 διακριτές Ομάδες του διαγωνισμού ή και για το σύνολο αυτών όπου ο προσφέρων υπέβαλλε προσφορά για την **ΟΜΑΔΑ 2: Δρομολόγια με μεγάλα λεωφορεία για τη μεταφορά μαθητών Α΄θμιας και Β΄θμιας Εκπ/σης σε σχολικές μονάδες, χωρικής αρμοδιότητας Δήμου Κω**, προϋπολογισμού 466.645,73€ συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.

3. Επειδή η ως άνω προκήρυξη απεστάλη στις 18.08.2017 για δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2017/S 158-327990), αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ (17PROC001839707 2017-08-21) και στο ΕΣΗΔΗΣ αυθημερόν όπου έλαβε τον αριθμό συστήματος 45216.

4. Επειδή στις 24.11.2017, η αναθέτουσα αρχή ανάρτησε και ενημέρωσε τους υποψηφίους -μέσω του διαδικτυακού τόπου του Διαγωνισμού- για την έκδοση της με αρ. 627/15.11.2017 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Ν. Αιγαίου, με θέμα: «Έγκριση πρακτικού Αποσφράγισης 1ου σταδίου» του εν λόγω διαγωνισμού, με την οποία απορρίφθηκε η προσφορά του προσφεύγοντος από τη συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας για την ΟΜΑΔΑ 2.

Αριθμός απόφασης: 59/2018

5. Επειδή ο προσφεύγων κατέθεσε στις 30.11.2017 στον διαδικτυακό τόπο διαγωνισμού την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή νομίμως υπογραμμένη, έχοντας κάνει χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ/τος 39/2017 την οποία κοινοποίησε στην ΑΕΠΠ με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 04.12.2017.

6. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας δαπάνης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙV του Ν. 4412/2016.

7. Επειδή η Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 9 του π.δ 39/2017, κοινοποίησε στις 05.12.2017 την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής.

8. Επειδή η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στην ΑΕΠΠ το με αρ. πρωτ. 10097/08.12.2017 έγγραφο της, τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής.

9. Επειδή ο προσφεύγων, ως συμμετέχων στη διαδικασία ανάθεσης ο οποίος αποκλείσθηκε από τη συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας, με προφανές έννομο συμφέρον αμφισβητεί τη νομιμότητα της απόρριψης της προσφοράς του. Επομένως, νομίμως ασκείται η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή και φέρεται προς εξέταση ενώπιον του 1ου Κλιμακίου της ΑΕΠΠ.

10.Επειδή με το Πρακτικό 1ου Σταδίου της αρμόδιας επιτροπής διενέργειας διαγωνισμού που εγκρίθηκε με την επίμαχη απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, απορρίφθηκε η προσφορά του προσφεύγοντος που αφορούσε στο νησί της ΚΩ (Ομάδα-2), διότι από τον έλεγχο του υποβληθέντος φακέλου διαπιστώθηκε ότι: *• Το υποβληθέν ΕΕΕΣ (Ευρωπαϊκό έντυπο) παρεκκλίνει των απαιτήσεων της διακήρυξης. Πιο συγκεκριμένα στο Μέρος 2 πεδίο α΄ του εν λόγω εντύπου, στην ερώτηση : «Κατά περίπτωση, ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος.....εθνικού συστήματος (προ)επιλογής» δεν έχει απαντηθεί το πεδίο-ε («Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση..... σε οποιοδήποτε κράτος μέλος διατίθεται αυτή δωρεάν»).* Επομένως, βάσει της διακήρυξης (άρθρο 6 παρ. α΄ σελ. 15-16) , η προσφορά της διαγωνιζόμενης εταιρίας δεν γίνεται αποδεκτή για τη συνέχεια της διαγωνιστικής διαδικασίας.

11. Επειδή ο προσφεύγων με την υπό εξέταση προσφυγή υποστηρίζει ότι το ΕΕΕΣ που συμπλήρωσε και προσκόμισε με το φάκελο της προσφοράς του, δεν παρεκκλίνει των απαιτήσεων της διακήρυξης, καθόσον δεν ήταν δυνατόν να συμπληρώσει πεδίο, συγκεκριμένα την προεπιλογή (ε), το οποίο δεν εμφανιζόταν στο ΕΕΕΣ. Αναφέρει επίσης ότι *«η συμπλήρωση του ΕΕΕΣ γίνεται αυτοματοποιημένα και η μη συμπλήρωση του εν λόγω πεδίου δεν οφείλεται σε δική μας υπαιτιότητα ή παράλειψη καθόσον το σύστημα μέσω της προεπιλογής «δίνει» τα σημεία που πρέπει να απαντηθούν»*. Συμπληρώνει περαιτέρω ότι *«η αναθέτουσα αρχή είχε τη δυνατότητα να λάβει απευθείας τα σχετικά έγγραφα μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων ή έστω να μας ενημερώσει προκειμένου να δοθούν εξηγήσεις ότι δεν εμφανίζεται στο σύστημα αυτή η επιλογή. Σε κάθε περίπτωση προσκομίζω ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα»*. Προς επίρρωση των ισχυρισμών του, υποβάλλει σχετική φωτογραφία που επικολλάται στην προσφυγή του (σχήμα Α αυτής) και ισχυρίζεται ότι *«πρέπει η επίμαχη απόφαση να εξαφανισθεί ή να μετατραπεί και να επιτραπεί σε εμάς να λάβουμε μέρος αφού πληρούνται όλες οι τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις γι' αυτό»*.

12. Επειδή η αναθέτουσα αρχή, με τις με αρ. πρωτ.10097/08.12.2017 απόψεις της, αναφέρεται στην υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή αλλά και σε έτερη ασκηθείσα προσφυγή στο πλαίσιο του εν λόγω διαγωνισμού, με την αιτιολογία ότι αμφότερες αναφέρονται στον ίδιο λόγο (εννοείται ότι αποκλείσθηκαν για τον ίδιο λόγο και άσκησαν προσφυγή). Ειδικότερα, αναφέρει ότι *«Το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.) είναι νέο έντυπο που εγκρίθηκε με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/7. Η υπηρεσία συνέταξε το ΕΕΕΣ σύμφωνα με τις οδηγίες συμπλήρωσης που ήταν διαθέσιμες είτε μέσω του promitheus.gov.gr. (ΕΣΗΔΗΣ) είτε από το site της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. Για το επίμαχο σημείο στο οποίο αναφέρονται αμφότερες οι προσφυγές διαπιστώνουμε ότι αφενός υπάρχει κάποιο λάθος στο σχεδιασμό του εντύπου ΕΕΕΣ αφετέρου ελλείπει ειδικότερης ρύθμισης για το ποια πεδία συμπληρώνονται στο ΕΕΕΣ, οδηγούνται σε λάθη συμπλήρωσης οι συμμετέχοντες. Ωστόσο, θα μπορούσαν να είχαν ζητηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή τυχόν διευκρινήσεις πάνω στο επίμαχο σημείο, να δοθεί λύση για τον συγκεκριμένο διαγωνισμό και για όλους τους συμμετέχοντες και αυτό δεν*

Αριθμός απόφασης: 59/2018

έγινε. Να σημειωθεί ότι οι λοιποί συμμετέχοντες στον διαγωνισμό συμπλήρωσαν χωρίς προβλήματα το ΕΕΕΣ».

13.Επειδή στις 11.12.2017, δηλαδή κατόπιν κατάθεσης της προσφυγής, η προσφεύγουσα προώθησε στην ΑΕΠΠ μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου -μη αναρτηθέντος στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού- που αφορούσε σε επικοινωνία της αναθέτουσας αρχής στο πλαίσιο του εν λόγω διαγωνισμού με έτερο προσφέροντα. Ειδικότερα στο εν λόγω μήνυμα ετίθετο ερώτημα σχετικά με την ορθή συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, όπου η αναθέτουσα αρχή απάντησε ότι: *«Στην ερώτηση κατά περίπτωση, ο Οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό» Α) Αν οφείλετε να είστε εγγεγραμμένοι στο Επιμελητήριο συμπληρώνετε «Ναι» και στη συνέχεια αναφέρετε τον αριθμό εγγραφής σας καθώς και τα δικαιολογητικά τα οποία απαιτήθηκαν για αυτή. Επίσης, συμπληρώνετε «Ναι» Β) Αν δεν οφείλετε να είστε εγγεγραμμένοι στο Επιμελητήριο (πχ. Ταξί) συμπληρώνετε «Όχι»*

14.Επειδή, σύμφωνα με τη νομολογία, αυτή καθ' εαυτή η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής εκ μέρους των θιγομένων προσώπων ικανοποιεί το δικαίωμα ακρόασής τους λόγω της ανάγκης ταχείας περατώσεως των διαφορών εκ διοικητικών συμβάσεων (βλ. ΣτΕ ΕΑ 620/2011, ΣτΕ Ασφ 554/08, ΣτΕ 2381/2009, ΔΕΦΠατρ. 29/2016). Επομένως, εφόσον η προσφεύγουσα είχε τη δυνατότητα να εκθέσει τις απόψεις της ενώπιον της ΑΕΠΠ με την υπό κρίση προσφυγή της, το προωθηθέν από την προσφεύγουσα μήνυμα στην ΑΕΠΠ δεν λαμβάνεται υπόψη, καθόσον δεν προβλέπεται στο οικείο νομοθετικό (Ν. 4412/2016) και κανονιστικό πλαίσιο (ΠΔ 39/2017).

15. Επειδή με την με αρ. Α82/2017 Απόφαση της ΑΕΠΠ χορηγήθηκαν στον προσφεύγοντα, κατόπιν σχετικού αιτήματος του το οποίο σώρευσε στην υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή, μέτρα προσωρινής προστασίας σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στην εν λόγω απόφαση ως έχει δημοσιευθεί στο επίσημο διαδικτυακό τόπο της Αρχής (www.aepp-procurement.gr).

16.Επειδή στο άρθρο 346 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι *«Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της*

Αριθμός απόφασης: 59/2018

αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ή εσωτερικής νομοθεσίας, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 360 και να ζητήσει προσωρινή προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 366, ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 367 ή ακύρωση σύμβασης η οποία έχει συναφθεί παράνομα, σύμφωνα με το άρθρο 368».

17. Επειδή σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 360 του Ν.4412/2016 και την παρ. 1 του άρθρου 3 του ΠΔ 39/2017 προβλέπεται ότι: «1. Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».

18.Επειδή σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 367 «Διαδικασία λήψης απόφασης συνέπειες αποφάσεων ΑΕΕΠ» του ν. 4412/2016, ορίζεται ότι «1. Η ΑΕΠΠ αποφαινεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της, η οποία εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής».

19.Επειδή στο άρθρο 18 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων» του ν. 4412/2016 (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), ορίζεται ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων

Αριθμός απόφασης: 59/2018

των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. [...].

20. Επειδή στο άρθρο 79 «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης» του ν.4412/2016 ορίζεται ότι «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,
- β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77
- γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ως άνω πληροφορίες όσον αφορά τους φορείς αυτούς. Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.[...]

3. Για τις συμβάσεις άνω των ορίων, το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή.

[...]

Αριθμός απόφασης: 59/2018

5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή, εξαιρουμένων των συμβάσεων που βασίζονται σε συμφωνίες-πλαίσιο, όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 39 ή της περίπτωσης α' της παρ. 5 του άρθρου 39, απαιτεί από τον προσφέροντα, στον οποίο έχει αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά, σύμφωνα με τα άρθρα 79, και κατά περίπτωση το άρθρο 80. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 82. [...].

21. Επειδή στο άρθρο 102 «Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών» (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του ν. 4412/2016, ορίζεται «1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη.

2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1

Αριθμός απόφασης: 59/2018

του ν. 4250/2014 (Α' 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή ήσσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές.

5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις υποπαραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

22. Επειδή στο άρθρο 6 «Κατάρτιση και υποβολή προσφορών» της διακήρυξης, ορίζεται ότι: «Οι προσφορές υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr, του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζει η παρούσα Διακήρυξη, στην Ελληνική γλώσσα, σε ηλεκτρονικό φάκελο, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Ν. 4155/2013 (ΦΕΚ/Α'29-05-2013), στο άρθρο 11 της ΥΑ Π1/2390/2013 (ΦΕΚ/Α/2677/21-

Αριθμός απόφασης: 59/2018

10-2013) «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ)», στο Π.Δ. 60/2007 και συμπληρωματικά στο Π.Δ.118/2007.

Τα περιεχόμενα του ηλεκτρονικού φακέλου της προσφοράς ορίζονται ως εξής: (α) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική προσφορά» και 1 (υπο)φάκελος κατηγορία επισυναπτόμενων αρχείων στο σύστημα, β) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά».

[...] ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ (υπο)φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική προσφορά»

A. Στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική προσφορά» οι υποψήφιοι Ανάδοχοι οφείλουν να υποβάλλουν ηλεκτρονικά, υποχρεωτικά, με ποινή αποκλεισμού, μαζί με την Προσφορά τους, εγκαίρως και προσηκόντως, σε μορφή αρχείου .pdf σύμφωνα με το Ν.4155/2013 και το άρθρο 11 της Υ.Α. Π1/2390/13 «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.ΔΗ.Σ) τα ακόλουθα κατά περίπτωση ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ : [...]

2. Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.) Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έντυπο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) 3 του αρ. 79 του Ν. 4412/2016, το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του Ν.1599/1986 (Α' 75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο υποψήφιος οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις :
Α) δε βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλειστούν, ήτοι συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, διαφθορά, απάτη, τρομοκρατικά εγκλήματα, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, παιδική εργασία, καταβολή φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, αφερεγγυότητα, σύγκρουση συμφερόντων ή επαγγελματικό παράπτωμα κλπ.,
Β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 75, ήτοι καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, τεχνική και επαγγελματική ικανότητα κλπ.,

Αριθμός απόφασης: 59/2018

Γ) είναι εγγεγραμμένοι στα επαγγελματικά/εμπορικά μητρώα που τηρούνται στο κράτος – μέλος εγκατάστασής τους.

ΠΡΟΣΟΧΗ

[...] Οδηγίες για τη συμπλήρωση και υποβολή του ΕΕΕΣ παρατίθενται στο Παράρτημα Ε της παρούσας Διακήρυξης, ενώ σε ηλεκτρονική μορφή (αρχείο τύπου .xml) το ΕΕΕΣ βρίσκεται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ στο πεδίο του ηλεκτρονικού διαγωνισμού με αρ. συστήματος 45216. [..]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε ΕΝΙΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ (ΕΕΕΣ)

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΕΕΣ

Οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να υποβάλουν με την προσφορά τους συμπληρωμένο το πρότυπο ΕΕΕΣ σε μορφή .pdf, όπως αυτό έχει οριστεί από την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, ψηφιακά υπογεγραμμένο κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 73 του Ν.4412/16 και τη διακήρυξη. Για την σύνταξη ή/και συμπλήρωση του απαιτούμενου ΕΕΕΣ, οι οικονομικοί φορείς προτείνεται να χρησιμοποιήσουν το αναρτημένο από την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου επικουρικό αρχείο XML, προκειμένου να εκμεταλλευτούν την υπηρεσία ΕΕΕΣ της ΕΕ. Για τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ οι οικονομικοί φορείς θα εισάγουν στη διαδικτυακή υπηρεσία της Ε.Ε. στη διεύθυνση <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/espd> το αρχείο espdrequest.xml, το οποίο είναι αναρτημένο στο πεδίο του παρόντος ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ και θα το συμπληρώσουν. Μόλις το συμπληρώσουν θα επιλέξουν εκτύπωση σε μορφή pdf (από τις ρυθμίσεις του εκτυπωτή θα επιλέξουν pdf) και θα το αποθηκεύσουν τοπικά στον υπολογιστή τους. Το έγγραφο αυτό σε μορφή pdf θα πρέπει να υπογραφεί ψηφιακά από τους οικονομικούς φορείς και στη συνέχεια να αναρτηθεί στην προσφορά τους στο χώρο του υπόψη συστημικού διαγωνισμού του ΕΣΗΔΗΣ.

23.Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να

Αριθμός απόφασης: 59/2018

καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ. ΔΕΕ απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-496/1999 *CAS Succhi di Frutta SpA*).

24. Επειδή στους κύριους σκοπούς των κανόνων του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις περιλαμβάνεται ο σκοπός διασφάλισης τόσο της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών όσο και του ανόθευτου ανταγωνισμού εντός όλων των κρατών μελών. Για την επίτευξη του διπτού αυτού σκοπού, το δίκαιο της Ένωσης εφαρμόζει μεταξύ άλλων την αρχή της ίσης μεταχείρισης των υποβαλλόντων προσφορά ή των υποψηφίων και την εντεύθεν υποχρέωση διαφάνειας. Κατά πάγια νομολογία, η αρχή αυτή απαιτεί να μην αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο όμοιες καταστάσεις ούτε με ίδιο τρόπο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός αν μια τέτοια μεταχείριση δικαιολογείται αντικειμενικά (βλ. απόφαση της 3ης Μαρτίου 2005, C-21/03 και C-34/03, *Fabrigom*, Συλλογή 2005, σ. I-1559, σκέψη 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

25. Επειδή όπως παγίως έχει κριθεί τυχόν πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και θα πρέπει να παρέχεται και σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την πλημμέλεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική, προσφορά τους (Ε.Α. ΣτΕ 423/2011, 424/2011, 425/2011).

26. Επειδή παγίως το Δικαστήριο της Ε.Ε έχει κρίνει ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν απαγορεύει τη διόρθωση ή κατά περίπτωση συμπλήρωση της προσφοράς, μεταξύ άλλων, επειδή απαιτείται προφανώς η απλή διευκρίνισή της ή η διόρθωση πρόδηλων εκ παραδρομής σφαλμάτων, υπό τον όρο ωστόσο ότι θα τηρηθούν ορισμένες προϋποθέσεις [βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψεις 35 έως 45, όσον αφορά το στάδιο αξιολόγησης των προσφορών, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψεις 30 έως 39].

27. Επειδή μια αίτηση διευκρίνισης προσφοράς, η οποία χωρεί μόνον αφότου η αναθέτουσα αρχή έλαβε γνώση του συνόλου των προσφορών,

Αριθμός απόφασης: 59/2018

πρέπει, καταρχήν, να απευθυνθεί επί ίσοις όροις σε όλους τους προσφέροντες που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση και πρέπει να αφορά όλα τα σημεία της προσφοράς που χρήζουν διευκρίνισης (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko κ.λπ.*, C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψεις 42 έως 44, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψεις 34 και 35).

28. Επειδή κατά την ηλεκτρονική συμπλήρωση του ΕΕΕΣ μέσω της ειδικής προς τούτο διαδικτυακής υπηρεσίας της Ε.Ε, κατά τα ως άνω, στο Μέρος II: *Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα*, Τμήμα Α: *Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα [...] εφόσον το σχετικό πεδίο: «Κατά περίπτωση, ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό [π.χ. βάσει εθνικού συστήματος (προ)επιλογής];»* απαντηθεί με «Ναι» εμφανίζονται αυτόματα τα κάτωθι πεδία :

«α) να αναφέρετε τον σχετικό αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης, κατά περίπτωση:

β) Εάν το πιστοποιητικό εγγραφής ή η πιστοποίηση διατίθεται ηλεκτρονικά, να αναφέρετε:

γ) Να αναφέρετε τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και, κατά περίπτωση, την κατάταξη στον επίσημο κατάλογο:

δ) Η εγγραφή ή η πιστοποίηση καλύπτει όλα τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής;»

Ενώ εάν το οικείο πεδίο συμπληρωθεί με «Όχι», εμφανίζεται μόνο το επίμαχο πεδίο (ε) με το εξής περιεχόμενο «ε) Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας, μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος διατίθεται αυτή δωρεάν;»

29. Επειδή σε συνέχεια των ανωτέρω, δοθέντος ότι ο προσφεύγων απάντησε «Ναι» στην ερώτηση σχετικά με την εγγραφή του σε επίσημο κατάλογο, εμφανίστηκαν αυτόματα προς συμπλήρωση μόνο τα πεδία α-δ, καθόσον εν τοις πράγμασι, η δοθείσα απάντηση στην εν λόγω ερώτηση τελεί

σε άμεση συνάρτηση με την εμφάνιση είτε των πεδίων (α)-(δ) είτε μόνο του πεδίου (ε). Επομένως, στη βάση των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, βασίμως ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι δεν ήταν δυνατή κατά την ηλεκτρονική συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, η εκ μέρους του συμπλήρωση του επίμαχου πεδίου (ε).

30. Επειδή, ούτως εχόντων των πραγμάτων, ο προσφεύγων δεν μπορούσε να συμπληρώσει το επίμαχο πεδίο (ε) στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, αφού το πεδίο τούτο είχε προαποκλεισθεί λόγω της απάντησης «ΝΑΙ» σε προηγούμενο πεδίο με το οποίο τελούσε σε συνάρτηση. Επομένως, η μη συμπλήρωση του πεδίου ε΄ αποτελούσε μια δυνατή επιλογή του προσφεύγοντος. Συνεπώς, άνευ νόμιμης αιτιολογίας η αναθέτουσα αρχή απέκλεισε τον προσφεύγοντα λόγω μη απάντησης του επίμαχου πεδίου (ε) το οποίο και δεν εμφανιζόταν, όπως ευχερώς προκύπτει από το εκ μέρους του προσφεύγοντος υποβληθέν ΕΕΕΣ στο πλαίσιο του εν λόγω διαγωνισμού. Εξάλλου, η απάντηση «ΝΑΙ» στην ερώτηση σχετικά με την εγγραφή σε επίσημο κατάλογο, δεν σημαίνει επουδενί ότι οι προσφέροντες απαλλάσσονται από την προαπόδειξη αναφορικά με την πληρωμή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων, καθόσον αφενός τους ζητείται να απαντήσουν εάν η εγγραφή ή η πιστοποίηση τους καλύπτει όλα τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής (βλ. πεδίο δ της σκέψης 27), μεταξύ των οποίων και συγκαταλέγεται η πληρωμή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων, ως εκ του νόμου τεθέντες υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, αφετέρου στο Μέρος ΙΙΙ Ενότητα Β του ΕΕΕΣ, υφίστανται ούτως ή άλλως πεδία που αφορούν στην καταβολή φόρων και ασφαλιστικών εισφορών, αντίστοιχα. Ειδικότερα τα πεδία της Ενότητας Β του Μέρους ΙΙΙ του ΕΕΕΣ αποτελούν «κλειδωμένα» επιλογή εκ του συστήματος και συνεπώς η αναθέτουσα αρχή κατά την προσαρμογή του ΕΕΕΣ στους όρους έκαστης διαδικασίας ανάθεσης, δεν δύναται να προβεί στην «αποεπιλογή» τους.

31. Επειδή, επίσης, η προσυπογραφή του Μέρους ΙV του ΕΕΕΣ εκ μέρους των προσφερόντων δεν καταλείπει αμφιβολία ως προς τη βούληση και δέσμευση τους, κατόπιν αιτήματος της αναθέτουσας αρχής και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσουν τα πιστοποιητικά και τις λοιπές μορφές αποδεικτικών εγγράφων για τα οποία παρέχεται προαπόδειξη με το ΕΕΕΣ

(βλ. σχετικά <http://www.eaadhsy.gr/index.php/m-foreis/m-syxnes-ervthseis-apanthseis-faq-gia-to-n-4412-2016/details/29/55>).

32. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, εν τοις πράγμασι προκύπτει ότι, τα στοιχεία αναφορικά με την καταβολή ασφαλιστικών εισφορών και φόρων, περιέχονται σε οιοδήποτε ΕΕΕΣ το οποίο προσαρμόζεται από την αναθέτουσα αρχή και εξάγεται στην τελική μορφή του από την ειδική προς τούτο πλατφόρμα που παρέχεται δωρεάν από την Ε.Ε, και τούτο δε ανεξαρτήτως επιλογής απάντησης στο ερώτημα εάν *ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων*. Επομένως ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής περί σφάλματος στο σχεδιασμό του εντύπου ΕΕΕΣ είναι αβάσιμος. Εξάλλου, εάν ήταν βάσιμος ο εν λόγω ισχυρισμός, η αναθέτουσα αρχή όφειλε, κατά τα παγίως κριθέντα από τη νομολογία, να παρέχει στους προσφέροντες που βλάπτονται από την πλημμέλεια αυτή, τη δυνατότητα να συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική προσφορά τους, σύμφωνα με τη σκέψη 25 της παρούσας. Γεγονός που δεν έπραξε.

33. Επειδή, εν προκειμένω, η θετική απάντηση στο επίμαχο πεδίο (ε) προϋποθέτει την υποχρέωση προσκόμισης βεβαιώσεων πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων, οι οποίες ομοίως αποτελούν τα αποδεικτικά μέσα της Ενότητας Β του Μέρους ΙΙΙ του ΕΕΕΣ (βλ. σχετικά για την φορολογική ενημερότητα <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/ecertis/web/evidence/view/18722> και για την ασφαλιστική ενημερότητα <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/ecertis/web/evidence/view/18721>).

34. Επειδή, δυνάμει των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016 και στο πλαίσιο ορθής διεξαγωγής της διαδικασίας, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα από τα ζητούμενα με τη διακήρυξη δικαιολογητικά, αντ' αυτού δεν το έπραξε, ως βέβαια είχε τη δυνατότητα. Σημειώνεται επίσης, ότι ο προσφεύγων υπέβαλε με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή, βεβαιώσεις ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας οι οποίες δεν

Αριθμός απόφασης: 59/2018

δύνатаι να ληφθούν υπόψη καθόσον η προσφορά δεν απορρίφθηκε για το λόγο αυτό αλλά λόγω πλημμελούς συμπλήρωσης του ΕΕΕΣ.

35. Επειδή, περαιτέρω, το άρθρο 102 εισήχθη στο ν.4412/2016, κατά τα ρητώς οριζόμενα στην αιτιολογική έκθεση που τον συνοδεύει, προκειμένου «να εξυπηρετηθεί η διάσωση προσφορών οι οποίες πάσχουν από πρόδηλα σφάλματα», ώστε να εξυπηρετηθεί νομίμως το δημόσιο συμφέρον χάριν ανάπτυξης και διατήρησης του ανταγωνισμού.

36.Επειδή, εν προκειμένω, η κλήση της αναθέτουσας αρχής προς τον προσφεύγοντα προς παροχή διευκρινήσεων επί των επίμαχων δηλώσεων στο πλαίσιο του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 και σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στις σκέψεις 29-35 της παρούσας, δεν εδύνατο να οδηγήσει στον κλονισμό των αρχών της διαφάνειας και της αμεροληψίας που διέπουν το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων κατ' άρθρο 18 του εν λόγω νόμου, τουναντίον θα εξυπηρετούσε νομίμως το δημόσιο συμφέρον χάριν ανάπτυξης και διατήρησης του ανταγωνισμού.

37.Επειδή, εφόσον επίκειται αποκλεισμός του προσφεύγοντα από τη διαγωνιστική διαδικασία, η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων εκ μέρους των οικονομικών φορέων είναι υποχρεωτική για τις αναθέτουσες αρχές, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 και συγκεκριμένα εφόσον αφορούν σε ασάφεια των δικαιολογητικών, όπως εν προκειμένω, πόσο μάλλον όταν ο προσφεύγων είχε συμπληρώσει μεν τα απολύτως σχετικά με το επίμαχο πεδίο (ε)- πεδία του Μέρους III.Β του ΕΕΕΣ, αλλά στο εκ μέρους του κατατεθέν ΕΕΕΣ ουδέν περιλαμβανόταν ως προς το επίμαχο πεδίο.

38.Επειδή ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής ότι άλλοι διαγωνιζόμενοι υπέβαλαν σωστά συμπληρωμένο το ΕΕΕΣ, καθίσταται πλέον αλυσιτελής, καθόσον σύμφωνα με τα αναλυτικά εκτεθέντα στην παρούσα, προφανώς και απάντησαν «ΟΧΙ» στην ερώτηση σχετικά με την εγγραφή τους σε επίσημο κατάλογο και ως εκ τούτου δεν είχαν δυνατότητα συμπλήρωσης του επίμαχου πεδίου ε'.

39. Επειδή η αναθέτουσα αρχή δεν κάλεσε τον προσφεύγοντα προς παροχή διευκρινήσεων ως όφειλε. Επομένως, σύμφωνα με τις ανωτέρω

Αριθμός απόφασης: 59/2018

σκέψεις πρέπει να γίνει δεκτός ο μοναδικός λόγος της υπό εξέταση προσφυγής.

40. Επειδή γίνεται δεκτή η εισήγηση.

41. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή.

42. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων (άρθρα 363 παρ.5 του ν.4412/2016 και 5 του π.δ/τος 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την Προδικαστική Προσφυγή

Ακυρώνει την με αρ. 627/15.11.2017 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου ως προς το Κεφάλαιο που αφορά στον αποκλεισμό του προσφεύγοντος για το λόγο μη απάντησης του πεδίου (ε) του Μέρους ΙΙ του Τμήματος Α του ΕΕΕΣ.

Ορίζει την επιστροφή στον προσφεύγοντα του παραβόλου ποσού χιλίων εννιακοσίων ενενήντα τεσσάρων ευρώ και είκοσι ενός λεπτών (1.994,21€).

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 8 Ιανουαρίου 2018 και εκδόθηκε στις 25 Ιανουαρίου 2018 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Ειρήνη Αποκάρδου

Σταμάτιος Μαλινδρέτος